

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

סוגיות ביישום חוק איסור סחר בבני-אדם (תיקוני חקיקה), התשס"ז-2006

מוגש לוועדת המשנה למאבק בסחר בנשים

ג' חשון תש"ע

27 ביולי 2009

כתיבה: יהודה טרואן ודינה צדוק

אישור: שרון סופר, ראש צוות

עריכה לשונית: מערכת "דברי הכנסת"

הכנסת, מרכז המחקר והמידע

קריית בן-גוריון, ירושלים 91950

טל': 02 - 6408240/1

פקס: 02 - 6496103

www.knesset.gov.il/mmm

מבוא

מסמך זה נכתב לוועדת המשנה למאבק בסחר בנשים לקראת דיון בנושא יישום חוק איסור סחר בבני-אדם (תיקוני חקיקה), התשס"ז-2006.

סחר בבני-אדם הוא תופעה עולמית. בני-אדם מועברים באמצעים בלתי-חוקיים (כוח, הונאה או תרמית) מסביבות עניות לסביבות אמידות יותר במטרה לנצל אותם.¹ הממדים המדויקים של הסחר בבני-אדם בעולם אינם ידועים, אך רוב מדינות העולם אינן חסינות מפני התופעה (כמדינות מקור, כמדינות מעבר או כמדינות יעד).²

במסמך יתוארו בקצרה תיקוני החקיקה שנחקקו ב-2006 ויוצגו סוגיות הקשורות ליישומם.

1. חקיקה

1.1. החקיקה הפלילית

בשנת 2000 נקבע לראשונה בחקיקה בישראל **איסור מפורש לסחר בבני-אדם למטרה ספציפית של עיסוק בזנות**.³ העונש שנקבע בגין עבירה זו היה 10-16 שנות מאסר.⁴

ב-2006 **התקבל תיקון לחוק כדי לתת מענה רחב יותר לתופעת הסחר בבני-אדם**.⁵ התיקון, שהתקבל לאחר דיונים ארוכים בוועדת החוקה, חוק ומשפט, **הרחיב את איסור הסחר בבני-אדם לרשימה של מטרות המנויות בחוק** (כגון זנות, עבדות ועבודת כפייה ונטילת איברים), **ואף הוסיף והחמיר בעבירות נלוות לסחר בבני-אדם**, ובכלל זה התנהגות שהיא למטרה רווחת של הסחר (כגון חטיפה לשם מטרה ממטרות הסחר, החזקה בתנאי עבדות ועבודת כפייה).

בעת הדיון בהצעת החוק במליאה בקריאה שנייה ושלישית אמר יושב-ראש ועדת החוקה, חוק ומשפט דאז, חבר הכנסת מנחם בן-ששון: **"זהו חוק שמעמיד את מדינת ישראל בשורה אחת עם הנאורות שבמדינות העולם בהתמודדות עם בעיה שהיא מבעיות הפשע והשחיתות הגדולות בעולם. יש בחוק הזה כמה ניסוחים ראשוניים שמאפיינים את העולם המודרני, ובהם סחר בעבדים, עבודת כפייה ואחריות החברה של הכפר הגלובלי למדוכאים ולחלשים**".⁶

¹ לסקירה מקיפה על הסחר בבני-אדם ראו: רחל גרשוני, מתאמת בין-משרדית בנושא המאבק בסחר בבני-אדם, **סחר בבני-אדם: התופעה ומאבק המדינה בה**, נובמבר 2008, בקישור: http://www.justice.gov.il/NR/rdonlyres/284A5275-4D99-4EEF-9ACA-25961192D8AE/0/Human_Trafficking_Overview.doc, תאריך כניסה: 13 ביולי 2009. ראו גם: אתר האינטרנט של המשרד העוסק בסמים ופשעה מטעם האו"ם (UNODC – United Nations Office on Drugs and Crime), בקישור: <http://www.unodc.org/unodc/en/human-trafficking/what-is-human-trafficking.html>, תאריך כניסה: 13 ביולי 2009.

² שם. לרקע נוסף ולסקירה של חקיקה בעולם ראו: מרכז המחקר והמידע של הכנסת, **סקירה משווה בנושא איסור סחר בבני-אדם**, כתיבה: דינה צדוק, 17 באפריל 2005, בקישור: <http://www.knesset.gov.il/MMM/data/docs/m01110.doc>, וההפניות שם.

³ האיסור נחקק כסעיף 203 לחוק העונשין, התשל"ז-1977; תיקון תשי"ס(5), ס"ח 1746, 21 ביולי 2000, עמ' 226, נתקבל בכנסת ב-10 ביולי 2000.

⁴ בד בבד, כנגד סוחרים בבני-אדם שימשו עבירות כלליות (כגון איסור סרסרות, חטיפה וכליאת שווא) שאסרו התנהגות שהיא למטרה רווחת של הסחר בבני-אדם (כגון זנות או עבדות).

⁵ חוק איסור סחר בבני-אדם (תיקוני חקיקה), התשס"ז-2006, שנכנס לתוקף באוקטובר 2006, ס"ח 2067, 29 אוקטובר 2006, עמ' 2, נתקבל בכנסת ב-18 באוקטובר 2006 (להלן: התיקון לחוק).

⁶ דברי הכנסת, 17 באוקטובר 2006, מופיע בקישור: <http://www.knesset.gov.il/Tql/mark01/h0008170.html#TQL>.

מהאמצעים שהחוק נוקט כדי לתת מענה לשיפור המאבק בסחר בבני-אדם:

- **הרחבת התחולה של עבירת הסחר בבני-אדם**⁷ כדי שתחול, כאמור, לא רק על סחר למטרות זנות אלא גם על סחר בבני-אדם לכל אחת מהמטרות המנויות בחוק.⁸ העונש הקבוע בחוק על עבירת הסחר בבני-אדם הוא 16 שנות מאסר, ואם היא נעברה בקטין – 20 שנות מאסר.
- **החמרה והרחבה של חלק מהעבירות הנלוות** לסחר בבני-אדם.⁹
- **הוספת עבירות נלוות חדשות** – הוספה לחוק הגדרה של עבדות¹⁰ במסגרת הוספת העבירה של החזקה בתנאי עבדות, שעונשה 16 שנות מאסר, ובקטין – 20 שנות מאסר; הוספה עבירת חטיפה לשם מטרות סחר בבני-אדם, שעונשה 20 שנות מאסר; הוספה עבירה של גרימה לעזיבת המדינה לשם זנות או עבדות, שעונשה 10 שנות מאסר, ובקטין – 15 שנות מאסר.¹¹
- **קביעת עונשי מינימום** – לעבירות של החזקה בתנאי עבדות וסחר בבני-אדם נקבע כי העונש לא יפחת מרבע העונש המרבי על העבירה ולא יהיה כולו על תנאי (אלא מטעמים מיוחדים שיירשמו).¹²
- **הנחיה לפסוק פיצויים לניזוק** – ככלל, על בית-המשפט לפסוק פיצויים לקורבן בעבירות של החזקה בתנאי עבדות וסחר בבני-אדם, ואם אינו עושה כן – עליו לפרט את נימוקיו.¹³
- **קביעת חילוט חובה של רכוש הקשור לעבירה** – בד בבד עם הרשעת הנאשם בעבירות של החזקה בתנאי עבדות ושל סחר בבני-אדם, על בית-המשפט להורות על חילוט רכוש הקשור לעבירה הנמצא בידי הנאשם או רכוש שווה ערך לרכוש זה.¹⁴
- **קביעת קרן ייעודית לכספי החילוט** – רכוש שחולט או תמורתו יועברו לאפוטרופוס הכללי, והוא יפקיד אותם בקרן ייעודית שתנוהל על-פי הוראות שייקבעו בתקנות.¹⁵ הקרן אמורה לשמש לשיקום נפגעי עבירות של החזקה בתנאי עבדות וסחר בבני-אדם, לטיפול בהם ולהגנה עליהם,¹⁶ לתשלום פיצוי לקורבנות עבירות אלו במקרה שאין אפשרות סבירה לממש את פסק-הדין כנגד העבריין, למניעת עבירות אלו ולביצוע התפקידים של רשויות אכיפת החוק בעניין העבירות. התקנות לניהול הקרן הותקנו בפברואר 2009 וטרם יושמו במלואן ([ראו להלן](#)); למשל הוועדה שאמורה לקום על-פי תקנה 3 כדי להמליץ לאפוטרופוס הכללי בדבר הקצאת נכסים מהקרן נתונה בתהליך הקמה, והשרים הנוגעים בדבר לא השלימו את בחירת חבריה.¹⁷

⁷ ובתוך כך ביטול האיסור המצומצם יותר בסעיף 203א על סחר למטרות זנות.

⁸ **המטרות המפורטות בחוק שביגין אסור לסחור באדם**: (1) נטילת איבר מגופו; (2) הולדת ילד ונטילתו; (3) הבאתו לידי עבדות; (4) הבאתו לידי עבדות כפייה; (5) הבאתו לידי מעשה זנות; (6) הבאתו לידי השתתפות בפרסום תועבה או בהצגת תועבה; (7) ביצוע עבירת מין בו; סעיף 377א לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

⁹ למשל, בעבירת עיכוב דרכון הוחמרה הענישה משנת מאסר אחת לשלוש שנות מאסר (ובנסיבות מחמירות – חמש שנות מאסר); הגדרת העבירה של עבדות כפייה תוקנה והעונש עליה הוחמר משנת מאסר אחת לשבע שנות מאסר; הענישה על עבירת עושק הוחמרה משנת מאסר אחת לשלוש שנות מאסר; סעיפים 376, 377א ו-431 לחוק.

¹⁰ **עבדות** הוגדרה כמצב שבו מופעלות כלפי אדם סמכויות המופעלות ככלל כלפי קניינו.

¹¹ סעיפים 374א, 375א ו-376ב לחוק.

¹² סעיף 377 לחוק.

¹³ סעיף 377ג לחוק.

¹⁴ סעיף 377ד לחוק, המפנה להוראות חוק מאבק בארגוני פשיעה, התשס"ג-2003, ולחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000.

¹⁵ התקנות שהותקנו הן תקנות העונשין (דרכי הנהלת הקרן הייעודית לטיפול ברכוש שחולט ובקנסות שהוטלו בתיקי סחר בבני-אדם והחזקה בתנאי עבדות), התשס"ט-2009, קובץ תקנות 6,759, 26 בפברואר 2009.

¹⁶ יש להקצות לנושא זה בכל שנה סכום שלא יפחת ממחצית נכסי הקרן.

¹⁷ בוועדה אמורים לשבת נציגים שימנו שר המשפטים, שר האוצר, שר הפנים, שר הרווחה והשירותים החברתיים והשר לביטחון פנים.

▪ **טיפול בקורבנות הסחר** – בין השאר החוק קובע חובת דיווח על עבירות סחר בבני-אדם שנעברו בקטינים ובחסרי ישע; הוראות בדבר סיוע משפטי לקורבנות סחר בבני-אדם ועבירות נלוות ([ראו להלן](#)); הגנות דיוניות בהליך המשפטי;¹⁸ שימוש בכספי קרן החילוט לפיצוי הקורבנות, לשיקומם ולהגנה עליהם.

בכלל הניסיונות לשפר את המענה לתופעת הסחר בבני-אדם הוקמה בהחלטת ממשלה במאי 2006 **ועדת מנכ"לים לתיאום מדיניות המאבק בסחר בבני-אדם**. הוועדה אישרה שתי תוכניות לאומיות, האחת למאבק בסחר בבני-אדם למטרת זנות והשנייה למאבק בעבדות ובסחר בבני-אדם למטרות עבדות או עבודת כפייה, ואלה אושרו בממשלה בדצמבר 2007. מטרת התוכניות לאפשר לממשלה לנווט את המאבק בסחר בבני-אדם. ונקבעו בהן כמה יעדים מרכזיים במאבק בסחר בבני-אדם,¹⁹ אך הם לא ייסקרו במסמך זה.

1.2. חוק הסיוע המשפטי²⁰

לפי חוק הסיוע המשפטי, התשל"ב-1972, מאז שנת 2004 ניתן סיוע משפטי לקורבנות סחר למטרות זנות. מאז נחקקו תיקוני החקיקה הורחב **הסיוע לכל קורבנות הסחר בבני-אדם ולקורבנות החזקה בתנאי עבדות**, ראשית בהוראות שעה ולאחר מכן בהוראה קבועה. הזכות לסיוע משפטי מוקנית לקורבנות **ללא מבחן זכאות כלכלית**. יצוין כי בהחלטה על מתן סיוע הלשכה אינה כבולה להחלטת המשטרה או הפרקליטות אם להעמיד לדין את העבריין, ומספיקות ראיות מינהליות שמדובר בקורבן סחר. ניתן סיוע משפטי בהגשת תביעות אזרחיות נגד הסוחרים ובהליכים לפי חוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952.

הגשת תביעות אזרחיות

לשכת הסיוע המשפטי מסייעת לקורבנות להגיש תביעות אזרחיות נגד הסוחרים. לעתים נפסקים פיצויים בסכומים גבוהים, אך יש קושי ממשי בגבייתם.²¹ הלשכה מסייעת גם בגבייה באמצעות פתיחת תיקי הוצאה לפועל והגשת בקשות לפשיטת רגל של הסוחרים במקרים של הברחת נכסים.

הליכים לפי חוק הכניסה לישראל

ככלל, קורבנות סחר יכולים לקבל אשרת שהייה בישראל לשנה, הכוללת אישור עבודה למטרות שיקום. במקרים חריגים יש אפשרות לבקש הארכה של האשרה.²² לשכת הסיוע המשפטי מסייעת לנפגעי העבירות בהגשת בקשות לאשרה מול משרד הפנים ובהגשת עתירות מינהליות במקרה של דחיית הבקשה לאשרה. במקרים חריגים ביותר אף הוגשה בעבור הקורבן בקשה לאשרת קבע בישראל מטעמים הומניטריים.

¹⁸ כגון דיון בדלתיים סגורות, איסור פרסום שמו של קורבן שהוא קטין ומתן זכות לקבל מידע על ההליך המשפטי המתנהל ולהביע עמדה בדבר ההליך לפי חוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א-2001.

¹⁹ רחל גרשוני, סחר בבני אדם: התופעה ומאבק המדינה בה, לעיל הערה 1.

²⁰ עו"ד סיגלית זוהר, מרכזת טיפול בתיקי קורבנות סחר בלשכת הסיוע המשפטי, שיחת טלפון, 16 ביולי 2009.

²¹ כאמור, קרן החילוט עדיין לא שימשה למתן פיצוי לקורבנות.

²² משרד הפנים, נוהל מס' 6.3.2008 – נוהל הטיפול במתן מעמד לנפגעי עבדות וסחר בבני-אדם לעבדות ולעבודת כפייה, 1 ביולי 2008, מופיע בקישור: [http://www.moin.gov.il/Apps/PubWebSite/publications.nsf/All/211645ACF6276B14C225747A002BD0C7/\\$FILE/Publications.3.0008.pdf?OpenElement](http://www.moin.gov.il/Apps/PubWebSite/publications.nsf/All/211645ACF6276B14C225747A002BD0C7/$FILE/Publications.3.0008.pdf?OpenElement)

נתונים על סיוע משפטי לקורבנות עבירות סחר

- סיוע משפטי לקורבנות עבירות סחר ניתן עד היום ל-160-170 קורבנות סחר למטרות זנות וללא יותר מ-20 קורבנות סחר למטרות עבדות או עבודות כפייה.²³
- ביותר מ-60 מקרים ניתן סיוע בהליכים לפי חוק הכניסה לישראל.
- בשנים 2007-2008 הוגשו באמצעות הלשכה לסיוע משפטי יותר מ-15 תביעות אזרחיות נגד סוחרים.

2. נתוני פסיקה

לכתחילה מסמך זה יועד להביא השוואה של נתוני פסיקה בתיקי סחר בבני-אדם לפי הסעיף החדש לנתוני הפסיקה בתיקי סחר בנשים לפי החקיקה הקודמת, שכן השוואה כזאת עשויה לשמש בסיס לדיון ומצע לבחינת שאלות באמצעות הנתונים הנוגעים לחקיקה החדשה. ואולם, התברר כי נתוני הנהלת בתי-המשפט אינם מפורטים די הצורך. למשל, אין בנתונים של הנהלת בתי-המשפט הבחנה בין סעיפי החוק אם יש להם אותו מספר סידורי, וכך תיקים לפי סעיף 377 (שעניינו כליאת שווא) ותיקים לפי סעיף 377א (סחר בבני-אדם) לחוק העונשין מקובצים יחד בקטגוריה אחת – 377 – למרות ההבדלים הניכרים בין סעיפים אלו. כך, לפי הנתונים שהועברו אלינו, מאז תחילת 2008 ועד מאי 2009 נסגרו יותר מ-300 תיקים שכתב האישום בהם הוא סעיף 377 (ובכלל זה, כאמור, סעיף 377 עצמו וסעיף 377א). לשם השוואה, בתשובת המדינה על דוח מחלקת המדינה נמסר על 13 תיקים בלבד שנסגרו בתקופה מקבילה (ראו להלן), ולא מן הנמנע כי פער זה נובע בעיקרו מן הבעייתיות שבאופן קטלוג הנתונים במסד הנתונים של הנהלת בתי-המשפט.

עוד יצוין, כי נתוני הנהלת בתי-המשפט הם **ברמת התיק ואינם מפורטים ברמת הנאשם**. על כן, אין הם מאפשרים בחינה אמיתית של הפסיקה והענישה, שכן לשם כך נדרשים נתונים מפורטים ברמת הנאשם.²⁴ 13 תיקי סחר בבני-אדם שהמידע בעניינם הועבר אלינו מן היחידה להסכמים בין-לאומיים ותביעות בין-לאומיות במשרד המשפטים²⁵ נסגרו בפרק הזמן שמתחילת ינואר 2008 עד סוף פברואר 2009. תיקים אלו כוללים ערעורים אשר הפסיקה בעניינם ניתנה בתקופה האמורה. בנתונים האלה מובא מידע על **סעיפי האישום, קיומה של עסקת טיעון ופרטיה, פסק-הדין והעונש לכל אחד מן הנאשמים** בתיקים האמורים. ואולם, לשם השגת מטרת המסמך – בדיקת יישום החוק – דרוש פירוט של סעיפי האישום הספציפיים, בעיקר במקרים שבהם היה ספק איזה מסעיפי הסחר (203א או 377א) נכללו בכתב האישום, ופירוט כזה חסר. בתיקים אלו היו 28 נאשמים שכתב האישום בעניינם כלל עבירת סחר בבני-אדם.

²³ פירוט הסיוע שניתן לקורבנות הסחר למטרות עבדות או עבודות כפייה: ב-2008 ניתן סיוע לעשרה קורבנות, ובכלל זה שלוש בקשות לאשרה והשאר – תביעות אזרחיות. ב-2007 ניתן סיוע לתשעה פועלים תאילנדים.

²⁴ מניסיון העבר עולה כי בנתונים שבידי הנהלת בתי-המשפט רמת הפירוט נמוכה ויש בעיות נוספות של אמינות. לתיאור בעיות במסד הנתונים של הנהלת בתי-המשפט ראו: מרכז המחקר והמידע של הכנסת, הפסיקה בתיקי סחר בנשים בשנים 2001-2007: נתונים מספריים והבעיות הגלומות בהם, כתיבה: רוזי אטיס ויהודה טרואן, 18 במרס 2008. יצוין כי לאחר שהתגלו הבעיות במסד הנתונים, ובעקבות מאמץ חד-פעמי של הנהלת בתי-המשפט לספק נתונים מדויקים ומפורטים יותר – דבר אשר הצריך עבודה מאומצת מצד, לרבות עיון פרטני בתיקים – הועברו למרכז המחקר והמידע נתונים שאפשרו ניתוח מגמות בפסיקה ובענישה בתיקי סחר בנשים. ראו: מרכז המחקר והמידע של הכנסת, הפסיקה בתיקי סחר בנשים בשנים 2001-2006: נתונים מספריים, כתיבה: יהודה טרואן, 2 בדצמבר 2008.

²⁵ כפי שנמסר בנספח לתשובת המדינה על דוח מחלקת המדינה האמריקנית: Annex 1 – Completed Cases involving Trafficking in Persons.

שבעה מהתיקים נפתחו לפני 2006, ואישום הסחר בהם הוא ללא ספק לפי החקיקה הישנה (סעיף 203א לחוק העונשין). יתר התיקים נפתחו בשנת 2006 או אחריה, וייתכן כי כללו אישום לפי סעיף 377א. עם זאת, ככל שהעבירה בוצעה טרם כניסת החוק החדש לתוקפו, ייתכן כי בכתב האישום שימש נוסח החוק הישן.

פיצויים		קנס		מאסר		
פיצוי ממוצע לקורבן (ש"ח)	נאשמים שחויבו בפיצויים	קנס ממוצע (ש"ח)	נאשמים שנקנסו	מאסר ממוצע (שנים)	נאשמים שנאסרו	
16,500	18	25,357	7	5.1	27	כל 13 התיקים (28 מורשעים)
21,000	5	32,000	5	8	12	שבעה תיקים שנפתחו עד 2005 (12 מורשעים)
14,769	13	8,750	2	2.8	15	שישה תיקים שנפתחו מ-2006 ואילך (16 מורשעים ²⁶)

בתיקים שנפתחו מ-2006 ואילך ניכרת מגמה לחייב בתשלום פיצויים, והדבר עולה בקנה אחד עם הוראות החוק החדש. מ-11 מורשעים בתיקים שנפתחו עד 2005 עם אחד נחתמה עסקת טיעון, ואילו מ-16 המורשעים בתיקים שנפתחו מ-2006 עם 13 נקבעו עסקאות טיעון. שינוי זה עשוי לבטא שינוי במדיניות התביעה, וכן הוא עשוי לבטא שינוי במאפייני תופעת הסחר וקושי לנהל תביעה לנוכח שינויים אלו.

3. בעיות ביישום החוק

להלן יוצגו בקצרה כמה בעיות וסוגיות שהתעוררו בכל הקשור ביישום החוק:

- **העדר הכרעה בדבר הגורם המטפל בעבירות הסחר ובעבירות הנלוות** – עבירת הסחר בבני-אדם ורבות מהעבירות הנלוות הן עבירות מסוג פשע שעונשן 5-20 שנות מאסר. עבירות שעונשן יותר מ-שבע שנות מאסר מטופלות בדרך כלל על-ידי הפרקליטות (בשל חומרתן), אך בכל הקשור לעבירות סחר בבני-אדם למטרות עבדות ועבירות של עבדות כפייה, אין החלטה פורמלית בדבר גוף התביעה שיטפל בעבירות – הפרקליטות המחוזיות או התביעה המשטרית – והדבר גורם לעתים לעיכוב בטיפול בתיקים.²⁷

²⁶ וכן נאשם אחד שלא ניתנה פסיקה בעניינו ונאשם שהפרקליטות משכה את התביעה בעניינו מחוסר ראיות.

²⁷ פרוטוקול משיבת ועדת המשנה למאבק בסחר בנשים, 15 ביולי 2009, מופיע בקישור: http://www.knesset.gov.il/protocols/data/html/sachar_mishne/2009-07-15.html; רפ"ק יוקי לופז, מכתב לעו"ד שוקי למברגר, המשנה לפרקליט המדינה לעניינים פליליים, 5 בינואר 2009.

- **מיעוט תיקים בנושא סחר למטרות עבדות ועבודות כפייה** – מכיוון שמדובר בסעיפי ענישה חדשים (בני פחות משלוש שנים) שעדיין אין לגביהם הלכה מגובשת בבת-המשפט, הפרקליטות מעוניינת להביא בפני בתי-המשפט את התיקים המובהקים ביותר שנכללים בבירור בהגדרת העבירה,²⁸ ואילו גורמים אחרים העוסקים בתחום סבורים שאפשר להגיש כתבי אישום בגין עבירות אלו גם בנסיבות מובהקות פחות.²⁹
- **חוסר פעילות של קרן החילוט** – כאמור, קרן החילוט עדיין אינה פעילה, משום שטרם הוקמה הוועדה שאמורה לקום לפי התקנות כדי להמליץ לאפוטרופוס הכללי בדבר הקצאת נכסים מהקרן. עם זאת, סכומים המחולטים מעברייני סחר עוברים כיום לקרן.³⁰
- **כספי חילוט שלא הועברו בעבר לקרן החילוט** – בעבר חולטו סכומי כסף מעברייני סחר ולא הועברו ישירות לקרן, אלא נגבו במערכת הגבייה הכללית. כיום יש קושי מסוים באיתור הכסף ובהעברתו לקרן, אך לדברי עו"ד רחל גרשוני, המתאמת הבין-משרדית של המאבק בסחר בבני-אדם, יש כוונה של כל הגורמים הנוגעים בדבר לכנס ישיבה לטיפול בנושא.³¹
- **ניסוח הגדרה לעבירת עיכוב דרכון** – אחד מיסודות העבירה של עיכוב דרכון (סעיף 376א לחוק) הוא שהעיכוב נעשה "שלא כדין". טרם נדונה בפסיקה השאלה אם הסכמת הקורבן למסור את הדרכון שוללת יסוד זה. לנוכח האמור אפשר לשקול הוספת הוראה לחוק שלפיה עצם הסכמת הקורבן אינה שוללת את העובדה שעיכוב הדרכון אינו כדין.³²

²⁸ פרוטוקול משיבת ועדת המשנה למאבק בסחר בנשים, לעיל הערה 27; דליה אברמוף וליאנה בלומנפלד מגד, דוא"ל, 20 ביולי 2009.

²⁹ לטענת עדי וילינגר מ"מוקד סיוע לעובדים זרים", ב-20 מקרים של עבדות ועבודות כפייה שהם הגישו בהם תביעות או ליוו, הוגשו לבסוף רק שני כתבי אישום, ולא בעבירות סחר. בעשרה מקרים נסגרו התיקים (ומהם בשבעה מקרים הוגשו ערעורים, והם עודם תלויים ועומדים). עדי וילינגר, "מוקד סיוע לעובדים זרים", שיחת טלפון, 27 ביולי 2009.

³⁰ רחל גרשוני, מתאמת בין-משרדית של המאבק בסחר בבני-אדם, שיחת טלפון, 14 ביולי 2009.

³¹ שם.

³² רפ"ק עו"ד יוקי לופז, פגישה, 15 ביולי 2009.

